

Це стара версія сайту, яка не оновлюється

Пере

КОЛОНКИ

Минуле вперед: як сторіччя Центральної ради допомагає краще зрозуміти сучасність

В 2017 році Україна святкує сторіччя з часів роботи Центральної ради – керівного органу Української народної республіки. Співробітники Музею Михайла Груше написали для Platfor.ma про те, як ті події перегукуються з сучасністю і чому це варто знати.

«Те, що сталося, багатьом здається якимось чудом, що прийшло невідомо звідки, як, несподівано, всупереч всім рахункам і "тверезим поглядам"...», – це не цитата 1991 року про проголошення незалежності України. Не згадується тут і Револуція. Так Михайло Грушевський розпочав у 1917 році статтю «Зі старого і нового», порівнюючи тогочасні події з постулатами «Книги буття українського народу».

Але якщо сто років тому думки цього твору здавалися пророцькими, «ніби нині написаними», то в наш час це вже нагадує ходіння по колу. Вже давно доведено, – це не циклічна наука, адже одне прийняте рішення у минулому змінює майбутнє, ми досі не можемо вчитися у попередників та рухатися тільки вперед?

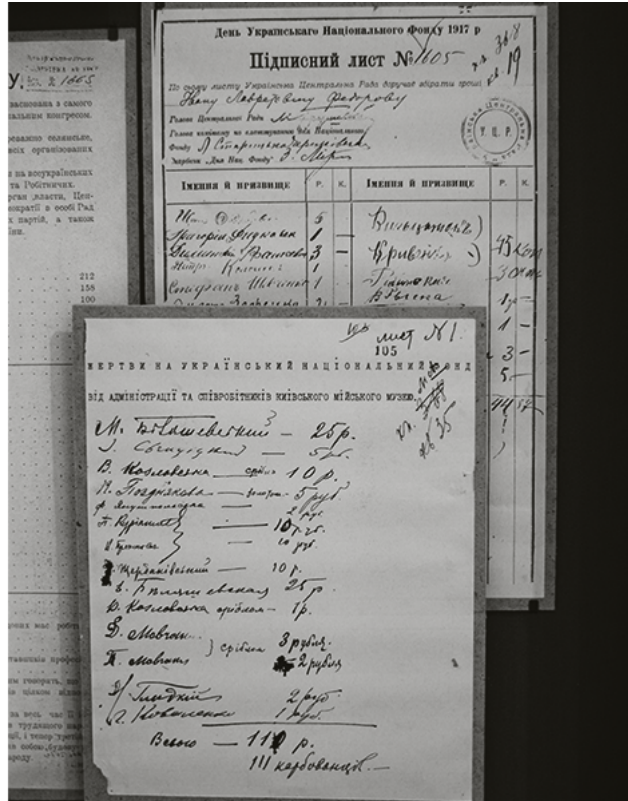
У нашій країні склалася така політика пам'яті: ми згадуємо про ключові події та дії переважно в річниці. Цього року святкуємо 100-річчя української революції, яку донедавна часто називають «програною». У сучасних умовах, коли чи не найпопулярнішими маркерами є «зрада» VS «перемога», важливо розуміти історичний процес, розглянути його у комплексі, не зосереджуватися лише на поразках і трагедіях. Ми звикли в дні пам'яті хвилиною мовчання на знак поваги до полеглих, але ж за кожною такою трагедією стоїть і перемога, свідомою якої є вже 26-й рік незалежності України.

Перемогою України є і Центральна рада, діяльність якої підсумовував її лідер слово за слово протягом 14 місяців, котрих кращих і трагічніших мабуть не було і не буде в життю нашого народу.

Традиція нашого державотворення, перервана після ліквідації Гетьманщини у XV столітті, відроджується саме в добу Центральної ради. Закидаючи чимало помилок державотворення того часу, не варто забувати, на яких засадах і в яких умовах вони тоді діяли. Наприклад, на початковому етапі їх діяльності не було навіть державного бюджету, був створений «Український національний фонд», фактично сучасний «спільнокористувальний фонд».

якого надсилали кошти усі, хто співчував, довіряв та підтримував діяльність Центру ради, включаючи її членів та голову. В принципі, цей краудфандинг і став державним бюджетом. Сьогодні ми маємо розгалужену сітку благодійних фондів та громадських організацій, але чи погодилися б сучасні українці створити благодійний фонд державного бюджету?

Пожертви на український національний фонд

А ще були гасла, які не залишились пустими словами. Михайло Грушевський виявляв дійсно кваліфікованим лідером, який не тільки говорив, а й робив. Завдяки цьому Центральна рада досить тривалий час утримувала позиції у надзвичайно складних умовах, а серед них і Перша світова, і «холодна війна» з Тимчасовим урядом. Обставини сьогодення дозволяють зрозуміти ключові моменти нашого сьогодення. Адже військові конфлікти, що розгортаються на наших територіях – це не громадянська війна, як не була і в 1921 років громадянською.

Найважливіші зміни завжди відбуваються у серцях людей. Складним був не лише перехід від автономії до незалежності, але і усвідомлення що ж таке «незалежність». Сьогоднішнє українство, включаючи і освічену інтелігенцію, ментально було проімпресіоністським, адже просто ніколи не бачили іншого життя. Не варто ідеалізувати і діячів Центральної ради. Тому особливої ваги набувають знакові фрази «Кінець московської орієнтації» та «Наша західна орієнтація», якими відкрив свій політичний заповіт «На порозі Нової України» Михайло Грушевський. Переживши разом з усією Україною більшовицьку агресію, голова Центральної ради усвідомив, що «Україна не може йти далі старим шляхом».

стежками....., якими волокло її силоміць насильницьке московське правительств
власному гіркому досвіді ми засвоюємо схожі уроки. Вже вкотре.

«Яку ж країну втратили!» – доволі часто можна почути цю фразу, згадуючи Цент
раду. Її падіння та несправджені сподівання засіли у свідомості українців як пор
неспроможність державних діячів тієї епохи впоратися з управлінням, соціальним
економічними, військовими питаннями.

Кульмінацією Центральної ради стало прийняття 29 квітня 1918 року Конституції У
народної республіки – документа, що мав закріпити загальнонародний суспільни
демократичні права громадян, саму незалежність України. І хоча цей день став ос
для Центральної ради, але без прийняття цього найважливішого державного акт
український парламент не міг дозволити собі зійти з політичної арени. Тим самим
створив для майбутньої України міцний правовий фундамент, демонструючи вірк
перемоги в момент поразки.

Отож, повертаючись нині до часів Центральної ради, ми дійсно можемо назвати ц
історичну добу однією з перемог України. Не тільки перемоги фізичної, завіреної
законодавчими актами, але перемоги ментальної. Перемоги, що раз і назавжди
укорінилася у свідомості українців: Україна має бути незалежною та суверенною
європейською державою.

*Текст підготували співробітники Історико-меморіального музею Михайла Грушев
Світлана Панькова, Сухоставець Дарія, Семенова Аліса і Євтушенко Юрій.*